

ŠKOFIJSKI LIST

22.

Poročilo o konferencah Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za leto 1915.

J. Flis.

Velikanska mina, skrita pod Evropo, se je razpočila in povzročila grózen pok in nepregledne razvaline. Polagali in napolnjevali so jo s strelivom sovražniki božji, sovražniki sv. Cerkve in vernega človeštva sploh. Moderno človeštvo, prisegajoč na nauk o razvoju vseh stvari, čigar stremljenje so le zgolj pozemeljska nebesa, višji večni ideali pa so mu postali tuji, je te mine skrivaj pokladalo. S kruto silo je pretrgalo vez, ki je vezala zemljo z nebom. Skoraj povsod je Boga pognalo iz politike, iz vede; povzdignilo je dvom v sistem, izrinilo je iz leposlovja in umetnosti vse nebeško lepo in je ponižalo do surovosti, do nesramnosti; iztrebilo je iz postavodajalstva zakon božji, da iz njega veje le morala mesa. Ločilo je Cerkev od države, odpravilo zakrament sv. zakona itd. Na ta način so pod temelje človeške družbe sovražniki Boga in Cerkve polagali jako nevarno netivo, toda to skrivno delo so znali jako spretno prikrivati z zunanjim čarom tehničnih napredkov in pridobitev.

Pametni, daljnogledni možje so to delovanje poznali in opozarjali na nevarnosti. Primerjali so zemeljsko kroglo s tenko skorjo okrog vulkanske vrelega, revolucionarnega jedra. Na zunanji skorji se je videlo vse lepo, gladko, mirno, vse se je lepo razcvetalo in razvijalo — v splošno pohvalo. Toda modri, verni možje so gledali globlje. Če bo šlo tako dalje, pravijo, bomo videli, če ne bo čez deset, dvajset let veda, umetnost, kultura in vsa civilizacija pokopana, in sicer ne samo pri nas, marveč povsod... Človeštvo nastopa pot, ki je vsej njegovi naravi nasprotna. Čas je, da zopet Bog svet zavlada in da dá nov dokaz svojega bivanja. Drugi učenjak pravi: Sedanji svet stoji pred groznim prepadom, vse se bo v to brezdno zvrnilo: veda, umetnosti, verstva, družba, materialni napredek, vse je ogroženo; pod žival se je človek ponižal; podivjanost, surovost, preziranje avtoritete, nepokorščina raste od dne do dne...

Že so se tudi v življenju preprostega ljudstva v marsikaterem oziru jele kazati mrtvaške pege nravnę spridenosti. V višjih krogih je bilo število samoumorov in dvobojev po mestih tako številno kakor izgube v srednji vojski. Leposlovje je gazilo najrajše po umazanem blatu. Ženska obleka, posnemajoč modo francoskih vlačug, je v obraz bila vsaki sramežljivosti. Število zakonskih ločitev je bilo tudi že pri nas nezaslišano. Zloraba zakonskega življenja je segala v najnižje sloje, o tem priča zmanjšano število rojencev po mestih, in zlasti tovarniških krajih. Da, vprašanje je, če je izguba človeških življenj v sedanji vojski dosegla število izgubljenih človeških življenj v zadnjih desetih letih po zlorabi zakona in zaničevanju zapovedi o namenu zakonskega življenja. Tako se je morilo življenje človeško, pripomočki za tako moritev so se naznanjali in priporočali javno po časnikih.

Slutnje modrih mož so se uresničile, napovedovana katastrofa je prišla, razletelo se je vse, razvaline so velike; slišimo, beremo o njih, vidimo jih z lastnimi očmi in čutimo posledice sami na sebi. Ne gremo v podrobnost: ne gledamo groznega razrušenja umetnosti, strašne sence, ki jo meče kultura podivjanosti civilizacije in obžalovanja vrednega propada nravnosti. Toda vse žalovanje in tarnanje nič ne pomaga, ampak vse svoje moči bo treba zastaviti, da se človeštvu iz teh razvalin pomaga. To pa zamore le eno, in sicer: povrnitev k zapuščenemu Bogu kristjanov, povrnitev na skalo, ki jo je Zveličar sveta postavil v razburkano morje. Tu stoji že dvajset stoletij veličasten rešilni svetilnik, razlivajoč svojo luč po temnih vodah.

Pomoč je potrebna in bo še potrebna; pa kdo naj pomaga in kako naj pomaga? V prvi vrsti se ozira in se bo oziralo verno ljudstvo na svoje duhovnike. Tu se odpira duhovnikom lepo polje za delovanje v svojem vzvišenem poklicu. In res so duhovniki pričeli delovati, delujejo in

bodo delovali z vso vnemo iz ljubezni do Boga in njim izročnega ljudstva. To nam jasno pričajo obravnave v prekornih konferencah Ss. Cordis Jesu.

Žal, da se po vseh dekanijah niso mogle redno vršiti, ali vsaj ne v tolikem obsegu kakor poprejšnja leta; po nekaterih krajih v bližini vojske so celo popolnoma morale izostati. Pa tudi res ni bilo mogoče. Ceste so bile po več dni po vojaškem trenu naravnost zastavljene. Voznikov ni bilo dobiti, tudi za drag denar ne! Nekateri gospodje ob meji so bili skozi več tednov pripravljeni na beg. Po mnogih župniščih je manjkalo kruha, mesa, pa to bi se bilo že še premagalo.

V nekaterih manj ogroženih dekanijah pa so se vršile konference popolnoma redno, n. pr. v Moravčah, Idriji, Ljubljani, Trebnjem, Postojni, na Vrhniki. V drugih so se morale po številu skrócić, iz nekaterih pa ni sporočil.

Iz podrobnih konferenčnih poročil o razgovorih in razpravah se vidi, da so duhovniki v tem vojnem času z vso vnemo v najpopolnejši meri spolnjevali svojo duhovsko in patriotično dolžnost, in sicer ne le enostransko, ne le v enem oziru, marveč vsesplošno v vsakem oziru. Obravnavale so se v duhovski delokrog spadajoče najraznejše tvarine, o katerih mora vnet in vesten duhovnik biti poučen, da more ustrezati svojemu vzvišenemu poklicu. Razprave so bile aktualne, sedanjim okoliščinam prirejene, resne, jedrnate, vedno v dostojnih mejah, prijateljske, zaupljive. Pregled razprav tvori lep mozaik, ki mora vsakemu dobremu srcu duhovnikovemu ugajati. Vidi se na tej sliki vnema dobrih duhovnikov za čast božjo, za dušni pa tudi telesni blagor svojih vernikov.

Naj sledi kratek pregled obravnav, posnet iz konferenčnih zapisnikov.

Gospodje dekani so z lepimi nagovori izpodbujali k vztrajnosti, ljubezni, neumornemu delu in tudi k trpljenju po zgledu Zveličarjevem. Malodušnosti ne sme biti ne v duhovnikih ne v vernikih, tudi če pride dušno ali telesno trpljenje. Skrivnost križa daje tolažbo in pogum. Dostavljali so pri raznih referatih in razgovorih umestne opazke.

Priporočali so spisovanje kronike prav posebno ob sedanjem vojnem času. To je res velikega pomena, velike važnosti. Kaj vse morajo duhovniki sedanjo dobo delati! Pa, kaj bo plačilo za vse to po vojski? Kakor navadno: nehvaležnost ali celo očitjanje, da duhovniki niso nič storili. Na vse moramo biti pripravljeni. Natančna

kronika bo ovrgla očitjanja, s kroniko v roki se bo lahko dokazalo patriotično delo duhovnikovo. Pa če bi tega tudi ne bilo treba, vendar bo kronika velike zgodovinske vrednosti. Prišel bo drug rod, ki o sedanjih stiskah ne bo imel pojma, že čez šestdeset let se bodo le stari ljudje spominjali dogodkov in težav. Kako zanimivo bo pripovedovanje tistodobnih duhovnikov o razmerah sedanje dobe, kako bo tudi nje same izpodbujalo k vztrajnemu delu za dušni in telesni blagor vernikov. Naj se ti opomini za spisovanje kronike prav gotovo in po vseh samostojnih duhovnijah kaj vestno izvršujejo. V vsaki duhovniji bo kaj posebnega, zanimivega, podučenega.

Prišla so na razgovor vprašanja iz dogmatike, moralke, cerkvenega in državnega prava, ascetike, katehetike; razgovarjalo se je o brevirju, o sv. maši, o izobrazbi duhovnikov, o umetnosti; prišle so na vrsto cerkveno-zgodovinske razprave, izpremembe državnega temeljnega zakona, razprave o socialnem delovanju duhovnikovem, o mnogih v dušno pastirstvo segajočih vprašanjih, o spovedi, sv. obhajilu, sv. maši itd. Povsodi so se preresetala vprašanja, pripravljena za sinodo; posvetovali so se, kako ljudstvu pomagati v gmotnem oziru in mu lajšati breme, ki ga naklada vojska.

Zlasti se v lepi luči kaže patriotično delovanje. Razgovarjalo se je o aktualnih v vojni čas segajočih ter za dušno pastirstvo velevažnih točkah. Radi ložjega pregleda delimo patriotično karitativno delovanje v sedanjem vojnem času v delovanje v cerkvi in zunaj cerkve, v dušnem in v gmotnem oziru. V cerkvi se je pomirjalo in navduševalo ljudstvo na razne načine. Darovale so se sv. maše, sv. obhajila, molitvene ure za zmago naše hrabre armade in razne druge pobožnosti. Cerkevni govori so bili urejeni ljudstvu v pouk glede vojske, vzbujalo se je zaupanje v Boga in vdanost v voljo božjo, izpodbujalo se je k poboljšanju in pokori. Vnemali so za ljubezen do presvetlega vladarja, vso cesarsko hišo in za domovinsko ljubezen. S kakšno navdušenostjo so šli prvi junaki na krvavo vojno polje na vzhod, sever in jug; kakor zid so stali in stoje okrog naše domovine, kjer bivajo naše matere, kjer molijo nedolžni otroci. Ali niso k tej navdušenosti mnogo pripomogli duhovniki po svojih pridigah in svojih govorih na društvenih shodih?

Koliko je sedanji čas treba deliti tolažbe materam, ženam, nevestam! In ta se je delila pri shodih žena in tudi v Marijinih družbah. Žena je žrtvovala moža in ako je padel na vojnem po-

lju, se je tolažila, da je padel kot varuh domovine; nevesta je žrtvovala ženina, pokopali so ga v tuji sovražni deželi s tisočnimi drugimi; tolažila se je, da je bil dobro pripravljen šel od doma; mati je darovala sina, morda zadnjo podporo v zapuščeni starosti, iz tisoč ran krvavi srce, — toda ne obupuje, močna je, junaška je, kakor v bridkost utopljen dekla Gospodova, Žalostna Mati pod križem. Kdo jo je tako osrčil? Ali ne tolažljiva beseda duhovnikova v pridigah, v društvih, v spovednici?

Druga zapuščena žena ali mati je tarnala: Zakaj sem prav jaz tako nesrečna, zakaj je ravno mene ta nesreča zadela? zakaj je prav moj mož, moj sin, katerega tako krvavo potrebujem, padel v vojski, drugi pa ne, ki bi jih nihče ne pogrešal? — Ali niso izvrševali duhovniki patriotično dolžnost kazoč na božjo modrost, božjo previdnost in so s tem tolažili žalostna srca, jih dvigali kvišku, vodili k vdanosti v božjo voljo, da so potolažene ravnodušno prenašale vse žrtve, ki jih naklada in zahteva svetovna vojska?

Druga mati je morala na vojno polje poslati po več sinov branit domovino. Krščanskim materam, ki so poslale svoje sinove v vojsko iz pokorščine in ljubezni do presvetlega vladarja, njim gre zahvala vse domovine. Ako bi bile zlorabile zakon, kakor one posvetnjakinje, ki v svojem lahkotivju, v mehkužnosti in brezskrbnosti prezirajo sveti namen zakona, bi bili mi pred ogromno večino sovražnikov kmalu podlegli. Te vrste mater pač slabo izpolnjujejo patriotično dolžnost, ako vkljub ugodnemu življenju nočejo dati domovini sinov, nočejo imeti truda z vzgojo, nočejo imeti žalosti o njih izgubi. Kaj je to, čeprav v ta ali oni dobri namen v vojnem času daruje kako malo vsoto ali nekoliko svojega ne več rabnega lišpa, kaj je to v primeri z ono materjo, ki je darovala po šest, sedem, ali še več sinov zdravih, močnih, v najlepših letih, pa jih je le malo prejela nazaj in še te morebiti pohabljene; ali z ono, ki je darovala moža, ki je pustil doma mnogo malih nedoraslih otročičev in na ženine rame naložil vso skrb za njihovo vzgojo!

Da se pa nahaja vkljub sedanji razširjajoči se sprijenosti še mnogo dobrih krščanskih mater, **ki se ne dajo okužiti z mržnjo do krščanskega zakona po božji postavi**, se imamo zahvaliti dobri duhovščini, ki matere v društvu žena in mater vzgajajo v strogo verskem življenju in jih učijo zakonske dolžnosti po volji božji izpolnjevati. Gorje domovini, ko bi se posrečilo javni in skrivni zapeljivosti splošno razveljaviti zapoved božjo o namenu zakona!

Ako torej duhovniki pri pridigah v cerkvi, pri pouku v družbah strogo zahtevajo vestno izpolnjevanje dolžnosti o namenu zakona, izvršujejo eminentno patriotično delo.

Sploh so duhovniki pri pridigah, krščanskih nauk, pri društvenih shodih poučevali vernike v vsem glede na vojni čas, tudi o odlokih c. kr. oblasti, tolažili, osrčevali k vztrajnosti, — pa tudi priporočali medsebojno ljubezen, pomoč pri delu doma in na polju, priporočali pa tudi usmiljenje in pomoč ranjenim vojakom in beguncem.

Pa tudi zunaj cerkve se je patriotično delovanje duhovnikovo kazalo v najlepšem svitu. Delali so v društvih, odborih, po osebnem občevanju itd. Višje oblasti so dajale povelja, toda izvrševanje teh povelj, kar je najtežavnejše, pa je bilo poverjeno duhovnikom, od njih se je pričakoval uspeh teh povelj. Pri konferencah so se gošpodje o mnogih takih prilikah posvetovali, kako naj se to ali ono najspretnije izvrši. Tudi tu ne moremo navesti vseh podrobnosti; le nekaj omenjamo. Pri ustanovnem odboru je bil duhovnik mnogokrat načelnik. Duhovniki so nabirali prostovoljne darove, podpirali družine, dokler ni bila urejena državna podpora; pisali so pisma posredovalnim odborom, vojakom; sami so podporo preskrbeli, da ni bilo treba ženskam po dvakrat na mesec po njo hoditi; prosili in zbirali so sadje, ga pošiljali v Ljubljano za ranjence; so člani podružnic Rdečega križa, člani komisije za razdelitev državne podpore; so imeli na stanovanju gališke duhovnike-begunce; šli so strankam na roke, so jim svetovali, reševali dvome, razjasnjevali določbe, so tolažili, dopisovali vojakom v vojski, v ujetništvu, v bolnicah.

Preskrbeli so volne, da so članice Marijinih družb izdelovale gorko zimsko obleko za vojake, nabirali za bolnišnice palice; napravljali so prošnje za preživljenski prispevek, oziroma za povišanje istega, za dopust vojakom — vse zastonj in še plačevali poštnino. Prirejevali so zbirke, darovanja v cerkvi, pri Marijinih družbah za Rdeči križ, za zimsko obleko itd.

Bili so načelniki domače podporne akcije, dajali navodila, da se podpora ne zlorablja, skrbeli za begunce, dajali jim na razpolago stanovanja. Kot člani odbora so kupovali po hišah žito, krompir, kisline, dajali slamo za postelje beguncem, nadzorovali njihovo vedenje. Preskrbeli so beguncem dela, — sploh, skrbeli so, da se je vse v redu vršilo, — za vse to so mnogo darovali iz svojega.

Duhovniki so prigovarjali za vojno posojilo,

za razne zbirke za božični dar. Trditi smem, da bi se polovica vojnega posojila in drugih najraznovrstnejših zbirk ne bila dosegla, če ne bi bili duhovniki prigovarjali, navduševali, pojasnjevali vseh potreb.

Poročila so kratka, a dela, truda, skrbi je vse to zahtevalo mnogo.

* * *

Dobro srce našega ljudstva se je v tej vojni dobi brez zgleda v zgodovini v najlepšem svitu pokazalo. Poleg potokov krvi teče, reči smem, enako močen potok dejanske, darežljive ljubezni do bližnjega. Od vseh strani pritekajo studenci milih darov od premožnejših posestnikov noter do revežev, od odraslih do otrok — v mnogih slučajih so jih duhovniki zbirali, podporo delili ali zbirke določili na pristojno mesto.

* * *

Splošen »božji misijon« se vrši po vsej Evropi. Veliko nalogo ta čas misijona nalaga tudi duhovnikom težko delo. Ta naloga ne tiče samo sedanjega široko razpreženega dela v cerkvi, zunaj cerkve, karitativnega, patriotičnega dela, marveč naloga naša zahteva pogled v prihodnost; tu je treba velike previdnosti, velike modrosti; imeti bo treba odprte oči na vse strani, da nas sovražnik ne zaleze, ne prehit, ne prekan, kajti kakor je videti, se vse stranke že jako skrbno in previdno pripravljajo za čas po vojski. Sedanji čas nas je veliko naučil, veliko pomanjkljivega nam odkril, marsikatero slabost nam pokazal. To vse je treba razmišljati in delo zastaviti. Ob začetku vojske se je pričakovalo izboljšanje življenja, toda ostalo bo menda pri starem, če se ne bo celo poslabšalo. Pričakovalo se je, da bo vojska marsikatero nesnago pomedla iz naroda, marsikatero gnilobo iztrebila in očistila, — toda bati se je, da ne bo prinesla še večje npravne gnilobe.

Res pa je tudi, da je vojska nekatere dvignila kvišku; vršil se je v njih duševni preobrat, našli so zopet vero v Boga, začeli so zopet moliti. Toda pri katerih? Pri tistih, ki so imeli sicer vero, pa je niso dejansko kazali. Pokazala je vojska, da je v našem ljudstvu še vedno mnogo verskega duha, toda dala, stvarila ga ni. Vojska ni oživila verskega duha pri tistih, katerih vera je bila mrtva; nihče ni v vojski postal stalno in resnično veren, čigar vera je bila poprej čisto mrtva. Nihče še ni v vojski postal čistejši, se ni zavedel svojih verskih dolžnosti, ki ni že pred vojsko imel vsaj iskrico vere, iskrico dobre volje. To nam dokazujejo razna poročila o vedenju mnogih; iz teh poročil, Bogu bodi potoženo,

vidimo, da je pri mnogih na vojnem polju kakor tudi doma milost vojnega misijona mimo šla neporabljen.

Prinašajo pa nam časniki tudi mnogo lepših, ganljivih pisem o pravi srčni pobožnosti, o hrepenenju po sv. maši, po sv. obhajilu, po verskih pobožnostih. Kdo piše taka pisma? Oni, ki so bili evharistično odgojeni, ki so po večkrat prejeli sv. zakramente, sploh oni, ki jih preveva verski čut. To nam je migljaj, kje je treba delo zastaviti. Treba bo gojiti verski čut, katoliško versko zavednost že pri mladini, vzbujati in utrjevati versko prepričanje itd. Na kaj naj se posebno zastavi delovanje po vojski, o tem se bo posvetovalo pri dekanski konferenci. Naloga naših konferenc bo posvetovati se, kako naj se dana navodila izvršujejo. Zlasti na mladino bo treba obračati vso skrb, posvetiti ji vso gorečnost. Sedanja doba poskušajo mladino vzgojiti po medkonfesijonelnih ali popolnoma brezverskih načelih, — toda dresirajo se živali, človek pa se brez stalno nepremakljivih verskih načel vzgojiti ne more. Kadar bo moderno neverni svet na koncu vseh svojih izpodletelih eksperimentov, takrat se bo moral o človeštvo zopet oprijeti stalno gotovih resnic. Ta čas bo po velikem polomu prej ali poznej gotovo prišel. Moderna vzgoja, moderna kultura potaplja očega sveta ne bo rešila, ampak le katoliška Cerkev, kajti ž njo je Bog.

Naša naloga kot katoliških duhovnikov je pri vzgoji mladine, pri pouku in vodstvu vernikov zbirati vse sile, posluževati se vseh pripomočkov in strogo se držati poti, katero nam Bog po svoji Cerkvi predpisuje. Potrebovali bomo zlasti po vojski srčnih mož, ki bodo hoteli v najožjem stiku s sveto Cerkvijo strogo se držati njenih načel v pokorščini do svojih cerkvenih predstojnikov, škofov, boriti se v bojevalni cerkvi na tistem mestu, katero jim bo odkazano, kamor bodo poklicani; potrebovali bomo mož, ki dobro spoznajo, da se v duhovnem boju do zmage priti zamore le z dobro izvežbanimi in discipliniranimi bojevniki. Potrebovali bomo vajenih, zvestih, pokornih Kristusovih vojakov med laiki. Kristus je sveto Cerkev ustanovil, da reši svet, reši človeštvo; tej nalogi je bila Cerkev zvesta skozi vsa stoletja in ji bo tudi zvesta ostala do konca. V sedanji dobi smo poklicani mi, da to vlogo izvršujemo, v to svrhu pa je potrebno, da si vzgojimo take moške, kakršne sedanja doba potrebuje in nujno zahteva, moške krščanskega prepričanja, moške trdne volje in jeklene odločnosti.

(Konec prihodnjič.)

Darovi v korist vojnemu oskrbstvu ob godovih in rojstnih dneh.

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko je z dopisom z dne 29. febr. 1916, št. 1294/mob., semkaj izročilo naslednji oklic:

Prebivalstvu kranjske dežele!

Kolikor dalje traja vojna, toliko več zahteva od posameznih ustanov za vojno skrbstvo v deželi. Zato pa moramo iskati zmerom novih sredstev in poti, da z denarnimi vsotami pomagamo revnim, ki so ostali doma, junaškim bojevnikom v vojski, bolnikom in ranjencem itd. — kolikor je sploh s privatnim skrbstvenim delom pomagati mogoče.

Prav izdatna vsota denarja bi se v teku leta brez posebne obremenitve posameznikov nabrala na ta način, če bi vsak prebivalec lepe kranjske dežele, najsi je tu stalno naseljen ali pa se mudi pri nas le mimogrede, daroval za vojnoscrbne namene po svoji dobri volji in moči kak znesek na svoj god ali rojstni dan. Tako bi v naši dragi kronovini neprestano, dan za dnem, tekkel zopet nov vir v splošno blage namene.

Zato pozivljamo vse kroge in sloje prebivalstva, da pomagajo udejestvovati to lepo misel s tem, da sami pokladajo ob rojstnih in godovnih dneh darove na oltar domovine ter kjerkoli je prilika, to misel priporočajo in razširjajo.

Vsak, kdor daruje tak dar, dobi zanj spominski list na svoj godovni ali rojstni dan v vojnih letih 1914—1916, obenem v trajno pomnjenje, kdaj je Avstrija živela svoj največji čas.

Ta list naj po sklenjenem miru kot nekakšen hišni vojni spomin dežele Kranjske po vseh družinah poznim rodovom glasno priča, kako se je v teh težkih letih vse prebivalstvo Kranjske složno in vztrajno udeleževalo silovite borbe zoper premnoge sovražnike naše mogočne Avstrije.

Poziv za te darove naj gre od kraja do kraja v najbolj oddaljeno gorsko vas naše kranjske kronovine, da bo v prid in pomoč našim junakom na bojnih poljanah ter njim, ki doma zapuščeni na bojno polje za očeti, možmi in brati pošiljajo svoje molitve.

Godovni darovi ali darovi ob rojstnih dneh se lahko pošiljajo c. kr. deželni vladi kranjski, »Ravnateljstvo pomožnih uradov« v Ljubljani. Tudi župni in občinski uradi jih bodo sprejemali in deželni vladi pošiljali. Za pošiljanje so pri

c. kr. deželni vladi v Ljubljani in pri vseh župnih in županskih uradih v deželi posebne položnice c. kr. poštne hranilnice na razpolago.

Ljubljana, dne 29. februarja 1916.

An die Bevölkerung Krains!

Je länger der Weltkrieg dauert, desto größer werden die Anforderungen, die an die verschiedenen Kriegsfürsorgeeinrichtungen im Lande gestellt werden. Es müssen daher immer neue Mittel und Wege gefunden werden, um für die armen Daheimgebliebenen, für unsere tapferen Krieger im Felde, für das Rote Kreuz u. s. w., soweit durch private Fürsorgetätigkeit hier geholfen werden kann, die notwendigen Geldmittel zu beschaffen.

Eine ganz ansehnliche Summe könnte im Laufe eines Jahres aufgebracht werden, ohne daß hierbei jeder einzelne eine besondere Belastung empfinden würde, wenn ein jeder Bewohner des Kronlandes Krain, ob ständig oder vorübergehend hier wohnend — erwachsen oder Kind — an seinem Ehrentage (Namens- oder Geburtstage) zu dem gedachten Zwecke freudig eine Gabe, jeder nach seinem Vermögen und Können, spenden würde.

Gibt so ein jeder in unserem lieben Kronlande an seinem Namens- oder Geburtstage eine einmalige Spende — sie sei noch so klein — so werden fortlaufend Tag für Tag große Summen für Zwecke der allgemeinen Wohlfahrt flüssig.

Es ergeht daher der Appell an alle Kreise der Bevölkerung, diesen schönen Gedanken, wo immer sich die Gelegenheit dazu darbietet, durch entsprechende Werbetätigkeit und durch rege Beteiligung an der Namenstag- oder Geburtstagspende, damit sie ein würdiges Dankesopfer für unsere Helden im Felde werde, zu verwirklichen.

Jeder Spender soll für seine Gabe ein Gedenkblatt erhalten, eine Namens- oder Geburtstags-Urkunde aus den Kriegsjahren 1914—1916, zur dauernden Erinnerung an Österreichs größte Zeit.

Das Gedenkblatt soll, wenn der Friede kommt, als ein Krainer-Haus-Kriegs-Wahrzeichen in allen Familien Zeugnis dafür legen, wie sehr in diesen schweren Jahren die gesamte Bevölkerung Krains einig und ge-

schlossen an der Bekämpfung der vielen Feinde unseres mächtigen Österreich teilgenommen hat.

So möge dieser Weckruf, dem sich niemand verschließen soll, bis zu dem entlegendsten Gebirgshof des schönen Krainer Landes dringen, zum Wohle unserer eisernen Krainer Helden und ihrer lieben Daheimgebliebenen, die für ihre kämpfenden Väter, Männer und Brüder beten.

Die Namestag- oder Geburtstagspende kann bei der k. k. Landesregierung für Krain, »Hilfsämterdirektion« in Laibach, an jedem Tage abgegeben oder mittelst besonderer Erlagscheine der k. k. Postsparkasse,

die bei der k. k. Landesregierung in Laibach, sowie bei sämtlichen Pfarr- und Gemeindeämtern im Lande erhältlich sein werden, an die genannte Stelle eingesendet werden. Die Geldspenden werden auch von den genannten Ämtern zur Weiterbeförderung an die Sammelstelle entgegengenommen.

Laibach, am 29. Februar 1916.

Gg. dušni pastirji naj ta oklic na prižnici prečitajo in po svojih močeh pomagajo, da se bodo nabrani prispevki oddajali na označene naslove.

24.

Katalog zvonov.

Vsled želje c. kr. centralne komisije za varstvo spomenikov na Dunaju, naj se pravočasno napravi znanstven katalog zvonov v ljubljanski škofiji, se p. n. župnim uradom naroča, da pošljejo v to svrhu zanesljive in natančne podatke o vseh zvonovih svojih cerkva. Poročilo obsegaj na kratko to-le:

1. Veličina zvona (premer skozi sredo odprtine, od roba do roba; višino od klobuka do spodnjega roba, merjeno na zunanji strani).

2. Teža, ako je znana.

3. Koliko korenin ima zvon?

4. Je-li ornamentalno okrašen, ob klobuku? ob obroču?

5. So-li na zvonu podobe svetnikov in kate?

6. Ima li zvon kak grb? Kateri? (ako se da določiti).

7. Ima-li zvon napis? Kako se glasi? — Napis je posneti natančno, z vsemi kraticami in ločili; povedati, so-li črke samo »velike« (maiusculae), ali mešane (velike in male); ali je gotika, latinica ali fraktura; posebno je paziti pri kronogramih na črke I, V, X, C, D (včasih IO) in M (včasih CI O). Važna so ločila med besedami (+ v raznih oblikah, *, : in dr.) Težko čitljive ali nerazrešljive napise je najbolje posneti v odtisku (trak pivnika se položi na zvon, pomoči

in potem z mehko krtačo previdno tepe, da se vleže na vse partije; ko se posuši, se skrbno sname). Ako je kolomaz zalil dele napisa, je nesnago v toliko odstraniti, da se črke sigurno beró. — Pri napisih je označiti mesto, kje da stoji: pod klobukom, na pobočju, ob obroču, ali pod posameznimi podobami.

9. Je-li žvenkelj navadne oblike ali izredne?

8. Kateri glas (ton) ima zvon?

Namen tega znanstvenega kataloga je: 1. da imamo v slučaju, da bi trebalo en ali drugi zvon žrtvovati domovinski obrambi, avtentičen seznam zvonil naše škofije za časa svetovne vojne; 2. da se zberó pravočasno zanesljivi zgodovinski podatki o zvonovih in zvonarjih na Kranjskem; 3. da ne zaostanemo gledé točnosti seznamov za drugimi škofijami.

Za posebno težavne slučaje je preskrbljeno, da pride eventualno izvežbanec, ki preišče zadevne zvonove. Poročila je poslati kn. šk. ordinariatu ali pa naravnost g. ravnatelju deželne muzeja, dr. Jos. Mantuani-ju, ki ima nalog, sestaviti ta katalog. Župnije dekanatov Kranj in Radovljica naj poročajo samo o izpremembah, ki so se izvršile potem, ko je prišlo na svetlo delo č. g. župnika J. Lavtižarja.

25.

Novoletno voščilo svetemu Očetu.

N. 139.

Labaci, die 12. Januarii 1916.

Beatissime Pater!

Valde doleo, viam ad Vestram Sanctitatem mihi esse praecusam. Licet hanc ob causam ho-

magium Vestrae Sanctitati debitum exhibere personaliter non possim, spiritu tamen saepius, immo quotidie praeprimis tempore orationis et sanctae Missae, apud Vestram Sanctitatem commorari soleo.

Ego cum clero et fidelibus dioecesis Labacensis libenter legimus de conatibus Vestrae Sanctitatis, quibus inter populos, qui bello atrocissimo invicem dilacerant, pax iusta nec non stabiliter perseverans restituatur, atque interim saltem sequelae funestissimae pro posse imminuantur.

Omnes nos Dominum, in cuius manibus corda omnium reposita sunt, instantissime deprecamur, ut misertus populorum intentiones Vestrae Sanctitatis, utpote sui Vicarii his in terris, favorabiliter excipiat, pacem quo citius nobis procuret, atque in praeparanda pace efficacem cooperationem Vestrae Sanctitati concedat. Speramus quoque, fore ut Deo dante confusis inimicis conatibusque eorum eversis quaestio romana favorabiliter solvatur.

Pedes Vestrae Sanctitati exosculans benedictionem apostolicam pro me, pro meo clero atque pro meo populo instantissime peto

Vestrae Sanctitati
obedientissimus

Antonius Bonaventura m. p.,
episcopus.

Državni tajnik kardinal Peter Gasparri je na to voščilo odgovoril:

Segreteria di Stato di Sua Santità

Dal Vaticano, die 6. Februarii 1916.

N. 13.614.

Illme ac Revme Domine,

Epistola, quam BEATISSIMO PATRI superioribus dedisti diebus, animi tui refert imaginem. Amorem enim spirat, ac Labacensem Pastorem et gregem quasi cor unum exhibet et animam unam in obsequio erga Christi in terris Vicarium et sollicita de iis omnibus cura, quae Ecclesiam attingunt. Quam quidem uberrimam pietatis significationem grato scito SANCTITATEM SUAM fuisse animo complexam, tibi quoque Clero ac populo caelestium vim consolationum et gratiarum a Deo precari et amantissime benedicere.

Hanc ego libenter nactus occasionem, estimationem in te meam obtestor meque Amplitudini Tuae profiteor

Addictissimum

P. Card. Gasparri m. p.

26.

Ustanovne maše.

V konzistorijalni seji 18. februarja 1916 se je sklenilo, naj odslej veljajo za stare ustanovne maše ista določila, kakor za nove mašne ustanove. Določila so bila objavljena v Škofijskem Listu, 1900, str. 96., Synodus Labacensis II, 205., dr. Jeglič: Navodilo za upravo cerkvenega in nadarbinskega premoženja, str. 64. Presvetli gospod knezoškof je ta sklep potrdil.

Vsled tega sklepa imajo župni uradi pravi-

vico, da smejo prositi, ako potrebno, za skrčenje ustanovnih maš, če njih dohodki ne dosegajo v označenih določilih predpisanih zneskov.

Prošnji se mora priložiti izkaz o stanju ustanovnih glavnih. V ta izkaz se vpišejo samo ustanove, ki naj bi se skrčile. Zadostno honoriranih ustanov ni treba vpisavati.

Prošnje brez teh izkazov se ne bodo sprejemale.

27.

Slovstvo.

Pozdrav iz domovine našim vojakom na bojišču.

To je davno zaželeni list za naše vojake, da bi bili duhovniški z njimi v zvezi, jih tolažili, jim vzbujevali poguma v obrambi domovine in jih navduševali ne le za dom, ampak tudi za vero in krščansko življenje. — Tiska se v 20.000 iztiskih; 14.000 se jih pošilja na fronto, ostali pa po bolnišnicah in kadrih. Pošilja se list brezplačno. Tudi tiskarna ga tiska izredno poceni. Naša Straža ga odpravlja zastoj. More se pa tudi naročiti; velja

50 h ($\frac{1}{2}$ K) za četrto leto. Naročilo se pošlje na naslov: »Pozdrav iz domovine, Ljubljana, Ljudski dom«. Da se pokrijejo stroški, se prosijo rado-voljni prispevki. Naroča se vsem p. n. gospodom, naj bi vsak v svoji župniji poskrbeli po nekoliko kronic v ta namen. Tretjeredniki ali člani Mari-jinih družb bodo gotovo radi v ta namen kaj storili. Denar naj se pošlje na zgoraj omenjeni naslov.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

Dr. Anton Bonaventura Jeglič: **Psalmi et Cantica** secundum ordinem in psalterio romano. V., Feria quinta. Str. 111. Cena broš. 1'30 K. Dobiva se v Katoliški Bukvarni.

Izšel je peti snopič razlage psalmov in spevov po rimskem breviju za četrtek. Prihodnja zvezka 6. in 7. izideta v kratkem. Ker je bolj malo stalnih naročnikov, se opozarjajo gg. duhovniki,

naj se nemudoma naročijo na to poljudno in jasno razlago, ki bo vsakemu mnogo koristila pri molitvi brevirja.

Catalogus cleri et beneficiorum ecclesiasticorum dioecesis Labacensis ineunte anno 1916. Str. 222. Knjiga je pravkar izšla in se dobiva v kn.-šk. pisarni in po knjigarnah.

28.

Različne opazke.

Znano je, da se mora pri odgovorih navesti vselej dan s številko dotičnega naročila ali obvestila, na katero se odgovor nanaša. Treba je pa tudi navesti vsa potrebna pojasnila, da se more urad takoj vpoznati, zakaj da gre. Napačno je torej, ako kdo kako prilogo dodatno dopošlje, pa nič ne omeni, v kak namen se je to zgodilo. Ako torej pošlje posestni list, zadolžnico, štolninski izkaz, naj vselej pove, da to prilogo po-

šilja oziraje se na naročilo z dne — števil. —. Ako kdo kako prošnjo ponavlja, n. pr. za prispevek za obhajilnega konja, mora povedati, da prosi za nadaljnji prispevek, ki mu je bil podeljen z odlokom z dne — števil. —. Razložek je namreč med prvo prošnjo in drugo. V prvi se morajo točke krepko utemeljiti; v drugi se prosilec le sklicuje na prvo, oziroma nove razloge dostavi.

29.

Konkurzni razpis.

Z okrožnico z dne 15. januarja 1916 št. 195 je bila razpisana pod patronstvom kranjskega verskega zaklada stoječa župnija **Kostanjevica** do 15. februarja 1916.

Razpisujejo se župnije: **Senožeče**, **Mirna** in **Kolovrat**.

Prošnje so nasloviti: za **Mirno** in **Kolovrat** na c. kr. deželno vladu, za **Senožeče** na kn.-šk. ordinariat ljubljanski.

Zadnji rok za vlaganje prošenj je 25. marec 1916.

30.

Škofijska kronika.

Podeljena je župnija **Postojna** g. Janezu Beštru, župniku v Senožečah.

Premeščeni so gg.: Janez Langerholz, kaplan v Kamniku, kot župni upravitelj v Šent Lenart na Škofjo Loko; Janez Primar, kaplan na Vrhniki, v Kamnik; Josip Markič, kaplan v Naklem, v Boštanj; Ignacij Oberstar, kaplan v Toplicah, kot ekspozit na Zdihovo.

Imenovan je bil za župnega excurrento-

upravitelja na Mirni g. Ivan Strajhar, kaplan v Šent Rupertu.

Resignirali so na svoje župnije gg.: Kozma Pavlič na Kostanjevico; Anton Kocijančič na Mirno; Adolf Knol na Kolovrat.

Umrli je g. župnik v p. Janez Tavčar dne 8. februarja 1916 v Šinkovem turnu in g. župni upravitelj v pok. Andrej Zgaga dne 25. februarja v Kropi. — Priporočata se č. duhovščini v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 1. marca 1916.

Vsebina: 22. Poročilo o konferencah Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za leto 1915. — 23. Darovi v korist vojnemu oskrbstvu ob godovih in rojstnih dneh. — 24. Katalog zvonov. — 25. Novoletno voščilo svetemu Očetu. — 26. Ustanovne maše. — 27. Slostvo. — 28. Različne opazke. — 29. Konkurzni razpis. — 30. Škofijska kronika.

Izdajatelj kn. šk. ordinariat. — Odgovorni urednik **Viktor Steska**. — Tiskala Katoliška tiskarna.